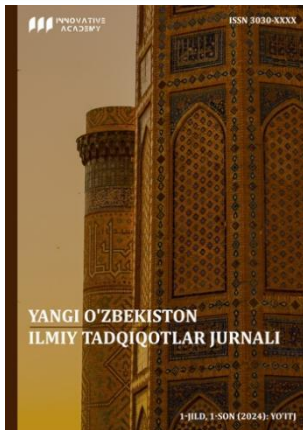

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA DEBAT ELEMENTLARIDAN FOYDALANISH

Gulmonova Guli Anvar qizi

Chirchiq davlat pedagogika universiteti

Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim fakulteti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi talabasi

gulmonovaguli75@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.22089775>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 12-avgust 2026 yil
Ma'qullandi: 15-avgust 2026 yil
Nashr qilindi: 25-avgust 2026 yil

KEY WORDS

boshlang'ich ta'lim, debat, debat elementlari, bahs-munozara, interfaol metodlar, mustaqil fikrlash, tanqidiy fikrlash, kommunikativ kompetensiya, muloqot ko'nikmalari, o'quvchilarning faolligi, muammoli ta'lim, guruhli ish, fikrni asoslash, tinglash madaniyati, pedagogik texnologiyalar.

ABSTRACT

Ushbu maqolada boshlang'ich ta'lim jarayonida debat elementlaridan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari, o'quvchilarning bilish faolligi va kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishdagi ahamiyati yoritilgan. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining yosh va psixologik xususiyatlarini hisobga olgan holda debatning sodda hamda tushunarli shakllaridan foydalanish orqali ularda mustaqil fikrlash, o'z nuqtayi nazarini erkin ifodalash, fikrini dalillar asosida asoslash, savol berish va berilgan savollarga mantiqiy javob qaytarish ko'nikmalarini shakllantirish imkoniyatlari tahlil qilingan. Shuningdek, dars jarayonida muammoli savollar, kichik guruhlardagi munozaralar, "fikrimni asoslayman", "mening nuqtayi nazarim", "rozi-qarshiman" kabi debat elementlaridan foydalanishning samaradorligi ko'rib chiqilgan. Bunday yondashuv o'quvchilarning darsdagi faolligini oshirish, turli fikrlarga hurmat bilan munosabatda bo'lish, tinglash madaniyatini shakllantirish va muloqot jarayonida o'z fikrini aniq ifodalashga yordam beradi. Maqolada debat elementlarini fanlararo bog'liqlik asosida qo'llash orqali o'quvchilarning tanqidiy va ijodiy fikrlashini rivojlantirish, hamkorlikda ishlash ko'nikmalarini mustahkamlash hamda ta'lim jarayonini interfaol tashkil etish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Tadqiqot natijalari boshlang'ich ta'limda debat elementlaridan maqsadli va metodik jihatdan to'g'ri foydalanish o'quvchilarning intellektual, kommunikativ va ijtimoiy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qilishini ko'rsatadi.

KIRISH

Bugungi kunda ta'lim tizimida yuz berayotgan yangilanishlar o'quvchilarning nafaqat bilim va ko'nikmalarini, balki ularning mustaqil fikrlashi, o'z nuqtayi nazarini erkin ifodalashi,

muloqotga kirishishi va turli qarashlarga nisbatan hurmat bilan munosabatda bo'lishini ta'minlashni talab etmoqda. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bosqichi o'quvchilarning shaxsiy, intellektual va kommunikativ sifatleri shakllanadigan muhim davr hisoblanadi. Shu sababli dars jarayonida o'quvchilarni faol ishtirok etishga undaydigan, ularning fikrlash faolligini oshiradigan hamda o'z fikrini asoslashga o'rgatadigan interfaol metodlardan foydalanish muhim pedagogik vazifalardan biridir.

Boshlang'ich ta'limda debat elementlaridan foydalanish o'quvchilarning mustaqil va tanqidiy fikrlashini rivojlantirish, o'z fikrini aniq va izchil ifodalash, savol berish, savollarga javob qaytarish hamda turli fikrlarni tahlil qilish ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Debat jarayonida o'quvchilar muayyan masala yuzasidan o'z qarashlarini bildiradilar, fikrlarini sodda dalillar bilan asoslaydilar, tengdoshlarining fikrlarini tinglaydilar va muqobil qarashlarni solishtirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu esa ta'lim jarayonini o'quvchi faoliyatiga yo'naltirish hamda darslarda faol muloqot muhitini yaratishga imkon beradi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining yosh va psixologik xususiyatlarini hisobga olgan holda debatni murakkab bahs shaklida emas, balki uning sodda va tushunarli elementlari asosida tashkil etish maqsadga muvofiqdir. Jumladan, muammoli savollar, "Menimcha...", "Men bu fikrga qo'shilaman, chunki...", "Men boshqacha fikrdaman, sababi...", "Fikrimni asoslayman" kabi topshiriqlar, kichik guruhlardagi munozaralar, savol-javoblar va qarama-qarshi fikrlarni taqqoslash mashqlari boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun samarali debat elementlari sifatida qo'llanishi mumkin. Mazkur usullar orqali o'quvchilarda o'z fikrini erkin bayon qilish bilan bir qatorda, boshqalarning fikrini hurmat qilish va tinglash madaniyati ham shakllanadi.

Debat elementlaridan foydalanish o'quvchilarning faqat kommunikativ qobiliyatlarini emas, balki ularning tanqidiy va ijodiy fikrlashini ham rivojlantiradi. O'quvchi muayyan masala yuzasidan fikr yuritir ekan, mavjud ma'lumotlarni tahlil qiladi, sabab va oqibatlarni aniqlaydi, o'z pozitsiyasini shakllantiradi hamda uni asoslashga harakat qiladi. Bunday jarayon o'quvchilarning darsdagi faolligini oshirish bilan birga, ularda muammoli vaziyatlarga turli nuqtayi nazardan yondashish, mustaqil qaror qabul qilish va muloqot jarayonida o'z fikrini himoya qilish ko'nikmalarining rivojlanishiga zamin yaratadi.

Shu bilan birga, debat elementlarini ona tili, o'qish savodxonligi, tarbiya, tabiatshunoslik va boshqa fanlar mazmuniga integratsiya qilish orqali o'quvchilarning o'quv materiallarini chuqurroq o'zlashtirishiga erishish mumkin. Masalan, badiiy asar qahramonining xatti-harakatini baholash, tabiatni muhofaza qilish, kitob o'qishning ahamiyati, do'stlik va hamkorlik kabi mavzular yuzasidan o'quvchilarning turli fikrlarini tinglash va muhokama qilish ularning darsga qiziqishini oshiradi.

Shu sababli boshlang'ich ta'lim jarayonida debat elementlaridan foydalanishning nazariy va pedagogik asoslarini o'rganish, ularni o'quvchilarning yosh xususiyatlariga mos ravishda qo'llash imkoniyatlarini aniqlash hamda samarali metodik yondashuvlarni ishlab chiqish bugungi ta'lim jarayonining dolzarb masalalaridan biri hisoblanadi. Mazkur yondashuvdan samarali foydalanish boshlang'ich sinf o'quvchilarining mustaqil fikrlashi, kommunikativ kompetensiyasi, tanqidiy yondashuvi va ijtimoiy faolligini rivojlantirishga xizmat qiladi.

METODOLOGIYA

Ushbu tadqiqot boshlang'ich ta'lim jarayonida debat elementlaridan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari, o'quvchilarning mustaqil va tanqidiy fikrlashini rivojlantirishdagi samaradorligini o'rganishga yo'naltirilgan bo'lib, nazariy, empirik va tahliliy metodlarning uyg'unligiga asoslandi. Tadqiqotning metodologik asosini shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, kompetensiyaviy yondashuv, faoliyatga yo'naltirilgan yondashuv, interfaol ta'lim tamoyillari hamda kommunikativ ta'limga oid ilmiy qarashlar tashkil etdi. Shuningdek, boshlang'ich ta'lim metodikasiga oid ilmiy-pedagogik adabiyotlar, zamonaviy ta'lim texnologiyalari va pedagogik tajribalar tahlil qilindi.

Tadqiqot jarayonida boshlang'ich sinf o'quvchilarida debat elementlaridan foydalanishning mazmuni, shakllari, metodlari hamda ularning o'quvchilarning intellektual va kommunikativ

rivojlanishiga ta'siri asosiy o'rganish obyekti sifatida belgilandi. Xususan, o'quvchilarning o'z fikrini erkin ifodalashi, fikrini dalillar bilan asoslay olishi, savol berish va savollarga javob qaytarishi, turli nuqtayi nazarlarni taqqoslashi, boshqalarning fikrini tinglashi hamda muloqot jarayonida madaniyatli munosabatda bo'lish ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatlari o'rganildi.

Tadqiqot davomida ilmiy ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilish uchun pedagogik kuzatish, suhbat, so'rovnoma, pedagogik tahlil, muammoli vaziyatlarni modellashtirish va pedagogik tajriba-sinov metodlaridan foydalanildi. Pedagogik kuzatish orqali boshlang'ich sinf o'quvchilarining munozarali vaziyatlardagi faolligi, o'z fikrini ifodalash darajasi, tengdoshlarining fikrlarini tinglashi, savol-javoblarda ishtiroki hamda guruh bilan ishlash ko'nikmalari o'rganildi.

Suhbat metodi yordamida o'quvchilarning muayyan mavzular yuzasidan mustaqil fikrlashi, o'z qarashlarini izohlashi va boshqa fikrlarga munosabati tahlil qilindi. Olingan ma'lumotlar o'quvchilarning debat elementlariga bo'lgan qiziqishi, muloqotdagi faolligi va fikrini asoslash qobiliyatini aniqlashga xizmat qildi. So'rovnoma va pedagogik tahlil orqali esa debat elementlarining o'quvchilarning darsdagi ishtiroki, kommunikativ faolligi, mustaqil fikrlashi va tanqidiy yondashuviga ta'siri o'rganildi.

Tadqiqotning muhim qismi sifatida pedagogik tajriba-sinov ishlari tashkil etildi. Tajriba ikki bosqichda — aniqlovchi va shakllantiruvchi bosqichlarda amalga oshirildi. Aniqlovchi bosqichda boshlang'ich sinf o'quvchilarining mustaqil fikrlash, o'z fikrini ifodalash, savol-javoblarda ishtirok etish va muayyan masala yuzasidan o'z nuqtayi nazarini asoslash darajasi o'rganildi. Olingan natijalar o'quvchilarning kommunikativ va fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan metodik ishlarni belgilash uchun asos bo'ldi.

Shakllantiruvchi bosqichda boshlang'ich sinf o'quvchilarining yosh xususiyatlariga mos debat elementlari dars jarayoniga joriy etildi. Jumladan, muammoli savollar, kichik guruhlardagi munozaralar, "Menimcha...", "Men bu fikrga qo'shilaman, chunki...", "Men boshqacha fikrdaman, sababi...", "Fikrimni asoslayman" kabi topshiriqlar, savol-javoblar, fikrlarni taqqoslash va muayyan masala yuzasidan dalillar keltirish mashqlaridan foydalanildi. O'quvchilar turli mavzular bo'yicha o'z fikrlarini bildirish, tengdoshlarining qarashlarini tinglash, fikrlarni tahlil qilish va umumiy xulosaga kelish jarayonlariga faol jalb qilindi.

Debat elementlari ona tili, o'qish savodxonligi, tarbiya va boshqa fanlar mazmuni bilan integratsiyalashgan holda qo'llanildi. Badiiy asar qahramonlarining xatti-harakatini baholash, tabiatni asrash, do'stlik, kitob o'qish, odob-axloq, hamkorlik va kundalik hayotga oid muammoli masalalar yuzasidan o'quvchilarning turli fikrlarini muhokama qilishga alohida e'tibor qaratildi. Bunday mashg'ulotlar orqali o'quvchilarning darsdagi faolligi, fikrlash jarayoni va muloqotga kirishish imkoniyatlari kengaytirildi.

Tadqiqot davomida tizimli, kompetensiyaviy, shaxsga yo'naltirilgan, integrativ va faoliyatga yo'naltirilgan yondashuvlar asosiy metodologik prinsiplar sifatida qo'llanildi. Olingan natijalar boshlang'ich ta'limda debat elementlaridan maqsadli va yosh xususiyatlariga mos ravishda foydalanish o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, tanqidiy yondashuvi, kommunikativ kompetensiyasi, tinglash madaniyati va ijtimoiy faolligini rivojlantirishga xizmat qilishini aniqlashga asos bo'ldi.

NATIJALAR

Ushbu tadqiqot doirasida boshlang'ich ta'lim jarayonida debat elementlaridan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari hamda uning o'quvchilarning mustaqil, tanqidiy va kommunikativ fikrlashini rivojlantirishdagi samaradorligi empirik tahlil asosida o'rganildi. Pedagogik kuzatishlar, suhbatlar, so'rovnomalar, muammoli vaziyatlar hamda tajriba-sinov ishlari natijalari debat elementlaridan maqsadli foydalanish o'quvchilarning darsdagi faolligi, o'z fikrini erkin ifodalashi va turli qarashlarni tahlil qilish ko'nikmalariga ijobiy ta'sir ko'rsatishini ko'rsatdi.

Aniqlovchi bosqichda boshlang'ich sinf o'quvchilarining mustaqil fikrlash va o'z nuqtayi nazarini ifodalash ko'nikmalarida ayrim kamchiliklar mavjudligi aniqlandi. Ayrim o'quvchilar o'z fikrini bayon qilishda tortinishi, fikrini yetarli darajada asoslay olmasligi, savollarga qisqa javob berishi yoki tengdoshlarining fikriga qo'shilish bilan cheklanishi kuzatildi. Shuningdek, ba'zi o'quvchilarda qarama-qarshi fikrlarni tinglash, o'z fikrini boshqalarning qarashlari bilan taqqoslash va munozara jarayonida faol ishtirok etish ko'nikmalari yetarli darajada shakllanmaganligi aniqlandi.

So'rovnoma va suhbat natijalari o'quvchilarning turli mavzular yuzasidan o'z fikriga ega ekanligini, biroq uni mantiqiy va izchil tarzda ifodalashda ayrim qiyinchiliklarga duch kelishini ko'rsatdi. Ayniqsa, "Nima uchun shunday deb o'ylaysan?", "Fikringni qanday asoslay olasan?", "Boshqa fikrga munosabating qanday?" kabi savollarga javob berishda o'quvchilarning dalillash, taqqoslash va xulosa chiqarish ko'nikmalarini yanada rivojlantirish zarurati aniqlandi.

Shakllantiruvchi bosqichda boshlang'ich sinf o'quvchilarining yosh xususiyatlariga mos debat elementlari dars jarayoniga tizimli ravishda joriy etildi. Jumladan, muammoli savollar, kichik guruhlardagi munozaralar, "Menimcha...", "Men bu fikrga qo'shilaman, chunki...", "Men boshqacha fikrdaman, sababi...", "Fikrimni asoslayman" kabi topshiriqlar, savol-javoblar, fikrlarni taqqoslash va dalillar keltirish mashqlaridan foydalanildi. O'quvchilar muayyan masala yuzasidan o'z fikrlarini bildirish, tengdoshlarining fikrlarini tinglash, savollar berish, javob qaytarish va umumiy xulosaga kelish jarayonlariga faol jalb qilindi.

Tajriba-sinov natijalari shuni ko'rsatdiki, debat elementlaridan muntazam foydalanilgan mashg'ulotlarda ishtirok etgan o'quvchilarning o'z fikrini erkin ifodalash, fikrini asoslash, savol berish va savollarga mazmunli javob qaytarish ko'nikmalarida ijobiy o'zgarishlar kuzatildi. O'quvchilarning dars jarayonidagi faolligi oshib, ular muammoli savollarga mustaqil javob izlashga, turli nuqtayi nazarlarni solishtirishga va o'z qarashlarini himoya qilishga ko'proq intila boshladilar.

Shuningdek, debat elementlaridan foydalanish o'quvchilarning kommunikativ ko'nikmalariga ham ijobiy ta'sir ko'rsatdi. O'quvchilarda suhbatdoshini tinglash, navbat bilan fikr bildirish, boshqalarning qarashlariga hurmat bilan munosabatda bo'lish, o'z fikrini madaniyatli tarzda ifodalash va kelishmovchilik yuzaga kelganda muloqot orqali murosaga kelish ko'nikmalari rivojlandi. Guruhli munozaralar esa o'quvchilarning hamkorlikda ishlash va umumiy xulosaga kelish qobiliyatlarini mustahkamladi.

Tadqiqot davomida debat elementlarining fanlararo qo'llanilishi ham samarali natijalar bergani kuzatildi. Ona tili, o'qish savodxonligi, tarbiya va boshqa fanlarda muammoli savollar hamda munozarali topshiriqlardan foydalanish o'quvchilarning o'quv materialiga qiziqishini oshirdi. Ayniqsa, badiiy asar qahramonlarining xatti-harakatini baholash, tabiatni muhofaza qilish, do'stlik, odob-axloq va kitob o'qish kabi mavzularda tashkil etilgan munozaralar o'quvchilarning mustaqil fikrlashi va ijodiy yondashuvini rivojlantirishga xizmat qildi.

Umumiy tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, boshlang'ich ta'limda debat elementlaridan yosh xususiyatlariga mos, tizimli va maqsadli foydalanish o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, tanqidiy yondashuvi, kommunikativ kompetensiyasi, tinglash madaniyati va ijtimoiy faolligini rivojlantirishning samarali pedagogic

MUHOKAMA

Ushbu tadqiqot natijalari boshlang'ich ta'lim jarayonida debat elementlaridan foydalanish o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, tanqidiy yondashuvi va kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim pedagogik ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatdi. Olingan empirik ma'lumotlar debatning sodda va yoshga mos elementlaridan tizimli foydalanish o'quvchilarning darsdagi faolligini oshirish, muayyan masala yuzasidan o'z fikrini shakllantirish va uni asoslash imkoniyatlarini kengaytirishini tasdiqladi. Bu esa boshlang'ich ta'lim jarayonida o'quvchini faol ta'lim subyekti sifatida shakllantirish zarurligini ko'rsatadi.

Tadqiqot davomida aniqlangan natijalar debat elementlaridan foydalanilgan mashg'ulotlarda o'quvchilarning darsga qiziqishi va amaliy ishtiroki an'anaviy savol-javob shakllariga nisbatan yuqori bo'lishi mumkinligini ko'rsatdi. Muammoli savollar, kichik guruhlardagi munozaralar, fikrlarni taqqoslash, dalillar keltirish va savol-javob mashqlari o'quvchilarning mavzu yuzasidan faol fikr yuritishiga yordam berdi. O'quvchilar nafaqat tayyor ma'lumotni qabul qilish, balki o'z fikrlarini mustaqil shakllantirish va ularni tengdoshlari bilan muhokama qilish imkoniyatiga ega bo'ldilar.

Mazkur natijalar zamonaviy ta'limda shaxsga yo'naltirilgan, kompetensiyaviy va faoliyatga asoslangan yondashuvlarning asosiy tamoyillari bilan hamohangdir. Chunki zamonaviy ta'lim jarayonida o'quvchining faqat bilimlarni o'zlashtirishi emas, balki o'z bilimini amaliy vaziyatlarda qo'llashi, mustaqil qaror qabul qilishi, muloqotga kirishishi va turli nuqtayi nazarlarni tahlil qila olishi muhim hisoblanadi. Debat elementlari aynan shu ko'nikmalarni boshlang'ich ta'lim bosqichidanoq bosqichma-bosqich shakllantirish imkonini beradi.

Shuningdek, debat elementlaridan foydalanish o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishga ham ijobiy ta'sir ko'rsatdi. Munozara jarayonida o'quvchilar o'z fikrini aniq ifodalash, suhbatdoshini tinglash, savol berish, javob qaytarish, boshqa fikrlarga hurmat bilan munosabatda bo'lish va o'z qarashlarini madaniyatli tarzda himoya qilishni o'rganadilar. Bunday jarayon o'quvchilarda tinglash madaniyati, o'zaro hurmat va hamkorlik ko'nikmalarining rivojlanishiga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari debat elementlarining o'quvchilarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirishdagi ahamiyatini ham ko'rsatdi. O'quvchilar muayyan masala yuzasidan bir nechta fikrlarni eshitish, ularni solishtirish, sabab va oqibatlarni aniqlash hamda o'zlari uchun maqbul xulosaga kelish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Ayniqsa, "Nima uchun?", "Qanday qilib?", "Sizningcha, nima sababdan?", "Agar vaziyat boshqacha bo'lganida nima bo'lardi?" kabi muammoli savollardan foydalanish o'quvchilarning chuqurroq fikrlashiga yordam beradi. Shu jihatdan debat elementlari oddiy fikr almashish vositasi emas, balki o'quvchilarning tahliliy va mantiqiy tafakkurini rivojlantiruvchi pedagogik vosita sifatida namoyon bo'ladi.

Tadqiqot davomida ta'lim jarayonidagi ijobiy o'zgarishlardan yana biri o'quvchilarning hamkorlikda ishlash ko'nikmalarining rivojlanishi bilan bog'liq bo'ldi. Kichik guruhlarda tashkil etilgan munozaralar davomida o'quvchilar vazifalarni taqsimlash, bir-birining fikrini tinglash, umumiy qarorga kelish va guruh nomidan fikr bildirish jarayonlarida faol ishtirok etdilar. Natijada dars jarayoni o'zaro hurmat, fikr almashish va hamkorlikka asoslangan faol pedagogik muhitga aylandi.

Bundan tashqari, debat elementlaridan foydalanish o'quvchilarning o'ziga bo'lgan ishonchini oshirishga ham xizmat qilishi kuzatildi. Dastlab fikr bildirishda tortinadigan yoki savollarga javob berishda qiynaladigan o'quvchilar kichik guruhlardagi mashg'ulotlar orqali asta-sekin o'z fikrlarini erkinroq ifodalash imkoniyatiga ega bo'ldilar. Bu jarayonda o'qituvchining vazifasi o'quvchilar fikrini baholashdan ko'ra, ularni fikrlashga undash, savollar orqali yo'naltirish va turli qarashlarga hurmat bilan munosabatda bo'lish uchun qulay muhit yaratishdan iborat bo'ldi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich ta'lim jarayonida debat elementlaridan foydalanish o'quvchilarning mustaqil, tanqidiy va ijodiy fikrlashini rivojlantirish, kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirish hamda darsdagi faolligini oshirishning samarali pedagogik vositalaridan biri hisoblanadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, o'quvchilarni turli masalalar yuzasidan fikr bildirish, o'z qarashlarini asoslash, savol berish, javob qaytarish va boshqa fikrlarni tinglashga yo'naltirish ularning bilish faolligi va muloqot madaniyatini rivojlantirishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Debat elementlaridan foydalanish jarayonida o'quvchilarda o'z fikrini erkin va izchil ifodalash, turli nuqtayi nazarlarni taqqoslash, dalillar asosida xulosa chiqarish, muammoli vaziyatlarga mustaqil yondashish hamda tengdoshlari bilan hamkorlik qilish ko'nikmalari shakllanadi.

Ayniqsa, muammoli savollar, kichik guruhlardagi munozaralar, savol-javoblar va fikrlarni asoslashga qaratilgan topshiriqlar boshlang'ich sinf o'quvchilarining dars jarayonidagi ishtirokini kuchaytirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot davomida debat elementlarini boshlang'ich sinf o'quvchilarining yosh va psixologik xususiyatlariga moslashtirish muhimligi aniqlandi. Murakkab debat shakllari o'rniga sodda, qisqa va hayotiy vaziyatlarga asoslangan munozaralardan foydalanish o'quvchilarning mavzuga qiziqishini oshiradi hamda ularning fikrini erkin ifodalashi uchun qulay sharoit yaratadi.

Shuningdek, debat elementlarini ona tili, o'qish savodxonligi, tarbiya va boshqa fanlar bilan integratsiyalashgan holda qo'llash o'quvchilarning fanlarga bo'lgan qiziqishini oshirish, o'quv materiallarini chuqurroq anglash va o'zlashtirish imkoniyatlarini kengaytiradi. Bunday yondashuv ta'lim jarayonini faqat bilim berishga emas, balki o'quvchining shaxsiy va ijtimoiy kompetensiyalarini rivojlantirishga yo'naltirish imkonini beradi. Umuman olganda, boshlang'ich ta'limda debat elementlaridan tizimli va maqsadli foydalanish o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, tanqidiy tafakkuri, kommunikativ kompetensiyasi, tinglash madaniyati, hamkorlik va o'z fikrini asoslash ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu sababli boshlang'ich sinf o'qituvchilariga dars jarayonida o'quvchilarning yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda debat elementlaridan muntazam foydalanish, muammoli va munozarali topshiriqlarni ko'paytirish hamda erkin fikr almashish uchun ijobiy pedagogik muhit yaratish tavsiya etiladi.

FOYDALANGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi. "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun. O'RQ-637-son, 23.09.2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. "O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risida. PF-158-son Farmon, 11.09.2023.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida". PF-4947-son Farmon, 07.02.2017.
4. Ishmuhamedov R.J., Abduqodirov A.A., Pardaev A. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent: Iste'dod, 2008.
5. Azizxo'jayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi Adabiyot jamg'armasi nashriyoti, 2006.
6. Tolipov O'.Q., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. – Toshkent: Fan, 2006.
7. Mavlonova R.A., To'rayeva O.T., Holiqberdiyev K.H. Pedagogika. – Toshkent: O'qituvchi, 2008.
8. Saidahmedov N. Yangi pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Moliya, 2003.
9. Xoliqov A.A. Pedagogik mahorat. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2011.
10. Jo'rayev R.H., Tolipov O'.Q. Pedagogik faoliyat, texnologiyalar va mahorat. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2012.
11. Vygotsky L.S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. – Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978.
12. Johnson D.W., Johnson R.T. Joining Together: Group Theory and Group Skills. – Boston: Pearson, 2013.
13. Brookfield S.D., Preskill S. Discussion as a Way of Teaching: Tools and Techniques for Democratic Classrooms. – San Francisco: Jossey-Bass, 2005.
14. Fisher R. Teaching Children to Think. – Cheltenham: Stanley Thornes, 1990.
15. Mercer N. Words and Minds: How We Use Language to Think Together. – London: Routledge, 2000.